

DĚLOSTŘELECKÉ ROZHLEDY

Redaktor: Podplukovník gšt. Josef Churavý.

Podplukovník děl. Jan Pelikán:

K článku „Dělostřelectvo v boji proti tankům“.

Součinnost dělostřelectva s tanky je dnes u nás otázkou velmi časovou; je předmětem četných debat a přemýšlení, jak toho též zasluhuje. Proto jako příspěvek k diskusi o jmenovaném článku v DR. č. 5/1936 předkládám dvě poznámky.

Za prvé nelze po mém názoru počítat s tím, aby pro přímou střelbu proti tankům (PT.) bylo použito děl lehkých a horských, vyřazených z jednotek divisního organického dělostřelectva. Jednak je ho i tak málo, což je důvod hlavní, jednak se naše lehká a horská děla k tomuto účelu dobře nehodí. Vyřadíme-li, jak je v článku navrhováno, po 2 dělech od baterií, zbude nám oddíl o 6 dělech. Je přirozené, že rozvrhy palby oddílu 6dělového a 12dělového budou rozdílné; poukazují tu jen na př. na rozvrh paleb přehradných a na soustředění. V článku se optimisticky počítá s plochou 30—40 ha společného soustředění sborového a divisního dělostřelectva v době 5 minut do prostoru východiště tanků. Bylo zde už počítáno s redukcí lehkého divisního dělostřelectva na polovinu po vyloučení jednotlivých děl pro přímou střelbu proti tankům? Z palebných postavení pro přímou střelbu nemohou přec tato děla provádět ostatní normální palby.

Tímto vyloučením děl pro přímou střelbu bereme na sebe nový úkol, který nelze s dosavadními organickými prostředky plnit bez nebezpečí, že nezmůžeme úkoly ostatní. Proto nutno pomýšlet spíše na zřízení zvláštních jednotek protitankových, vybavených materiálem tomuto úkolu skutečně vyhovujícím a nebo nouzově jakýmkoli po ruce jsoucím lehkým (horským) materiálem. Později ve válce by to mohla být i děla ukořistěná.

Druhá poznámka se týká návrhu, aby děla PT. zahajovala svou přímou střelbu již na dálku 3 km. Tento požadavek nám sice dá zajisté každý taktik a takticky jej odůvodní, lze jej však vyplnit? V témže čísle VR. najdeme i jiný článek z pera majora gšt. Papouška, v němž na stránce 641 čteme: „protitankové dělo, jehož záblesk při výstřelu může býti pozorován nepřítelem, může zahájit palbu teprve tehdy, když se k němu tanky přiblíží na 500—600 m“. K tomuto závěru vede autora poznání, že dělo, které zahájí palbu dříve, bude v krátké době zničeno nebo umlčeno těžkými kulomety, pěchotními děly, polním dělostřelectvem a dodávám k tomu i jednotlivými děly, jež útočník ze svého početného dělostřelectva vyřadí pro přímou střelbu právě na tyto zbraně PT., které se náhle objeví. Dalším důvodem, který týž autor uvádí, je malá pravděpodobnost i nemožnost zásahu tanku na větší vzdálenost. K tomuto předmětu se ještě vrátím. Vidíme tu tedy v jednom čísle VR. uvedeny dva názory zcela protichůdné o jedné a téže věci. Jaká je pravda? Dělo PT. je stálý, pevný cíl, který je lehce zranitelný, nebude-li zabetonován. Jeho umlčení od okamžiku prozrazení je pro dělostřelce výhradně tímto úkolem pověřeného a číhajícího s dobře organizovaným pozorováním (děla, baterie

k přímé podpoře tanků) dílem 2—5 minut. Počítat s delší dobou by bylo podceňovat možnosti dělostřelectva.

To je tedy jeden důvod, který mluví nesporně proti zahájení střelby PT. na dálku 3 km lehkými (horskými) děly, nejsou-li zabetonována a není-li možno utajit záblesk. Jakým způsobem by však toto utajení mohlo být provedeno, není mně samému jasno.

Jak je to s pravděpodobností zasažení tanků na tak velikou vzdálenost? Ze střeleckých tabulek si můžeme lehko sestavit přehlednou tabulku, která nám tuto možnost osvětlí.

Na dálku	Dělo	Pravdě- podobnost zásahu je v %	Doba letu střely vt.	Za dobu letu střely urazí tank v m	P o z n á m k a
3 km	7.5	0.85—1.27	12	60	Počítáno s prakt. roz- ptylem (1.5 koef.)
	8	4.8—7.36	9	46	
	10	4—6.16	10	49	
2 km	7.5	2.9—4.3	7.5	37	
	8	19.4—32	6	29	
	10	15—25.2	6.2	31	
1 km	7.5	12.9—19.8	3.6	18	
	8	70—81	2.7	13	
	10	64—75	3	15	

Pravděpodobnost zásahu je počítána pro tank stojící, s čelním profilem 2×2.5 m. Třeba si však uvědomit, že tank nestojí, nýbrž běží, a octne-li se v palbě, kličkuje. Pro zajímavost jsem doplnil tabulku i dobou letu střely, abychom si učinili obrázek, kde bude tank za dobu od zamíření a vypálení rány. Počítal jsem při tom se střední rychlostí tanku 300 m/min. = 18 km/hod.

Z toho ze všeho vidíme, že střelba z jednoho děla, byť i přímá, je na dálku 3 km nejen sebevražedná, ale i beznadějná. Naproti tomu nutno skutečně přiznat nezbytnost potírat tanky, jejichž rychlost stále roste, již dříve, než od oněch 1000 m, o nichž tak důvodně hovoří předpis. Podle pravděpodobnosti zásahu u 8 cm a 10 cm děl byla by asi krajní mez rentability dálka 1500 m. Horský kanon 7.5 cm, jak z tabulky vidíme, se nehodí vůbec pro střelbu na tanky, vyjma na nejkratší vzdálenosti.